

R A P O R T

O UKŁADZIE SIŁ SPOŁECZNO-POLITYCZNYCH i SYTUACJI POLITYCZNEJ
W ROSJI .

Po przewrocie październikowym doszła do władzy partja bolszewików. Pracowali z nią z początku lewi eserzy. Po zamachu na Mirbacha przemożna większość lewych eserów poszła podziemia. Konkludując należy stwierdzić, że w Rosji jest dyktatura komunistyczna bolszewickiej partji, roszczącej sobie prawo do wyrażania woli proletariatu rosyjskiego. Koło nich grupują się drobne odłamy anarchistów, socjalistów-maksymalistów, lewych komunistów etc. Popierają władzę sowiecką, choć trzymają się w krytycznej rezerwie esdecy mieńszewicy - internacjoniści z Maksymem Gorkim i Martowym /Cederbaum/ na czele. Dzięki wyjątkowo inteligentnym siłom, sterującym okręt bolszewicki, które, w liczbie kilkadziesiąt, faktycznie rządzą partją, a przez to i Rosją, rząd sowiecki jest względnie trwałym i dodatnio odcina się od frazeologii eserów i esdeków. Mając na usługach armję, zapasy broni, stosując bezlitosny masowy terror i nie cofając się nawet przed środkami, przy których bledną czasy najdzikszej reakcji carskiej, stoją dość mocno na stanowisku. Z przeciwników politycznych najbliższej nich stoi oficjalna rosyjska socjaldemokracja, która po okresie współpracy z żywiołami burżuazyjnymi, zaczyna rewidować swoją taktykę, choć w całej rozciągłości popiera konstytuante. Drobne grupy prawych mieńszewików zeszyły bodaj z demokratycznego stanowiska i biorą udział w poszczególnych rządach na terytorjum byłej Rosji tworzonych. Partja eserów obecnie rozbiła na trzy nierównomierne obozy: a/ Sawinkow ze swoimi przyjaciółmi faktycznie do partji nie należy, podobno nawet jest zwolennikiem ustroju konstytucyjno-monarchicznego w Rosji; b/ prawi eserzy z Awksentjewym na czele wchodzi do wszystkich rządów i posiadają mniejsze lub

większe wpływy; w swoim czasie z członków b. konstytuandy stworzyli komitet, który doprowadził do skutku zjazd w Ufie, na którym wybrano Dyrektorjat, jako czasową najwyższą władzę w Rosji; centrum z Czernowym na czele - zajmowało i zajmuje niezdecydowane stanowisko i stale balansuje między sferami burżuazyjnymi i demokratycznymi, wpływu żadnego nie posiada i przez rząd bolszewicki jest wyraźnie lekceważone. Wszystkie ugrupowania i parje - liberalne, prawicowe i monarchiczne są zablokowane i skoncentrowane w Kijowie. Jawnie dążą do ograniczonego ustroju monarchicznego, uważając jako przesłankę do tego dyktaturę wojskową. Blok ten, jeśli i występuje nazewnątrz łącznie z eserami np. w Syberji, to jednak na krótko i nietrwale. Przy zgnieceniu bolszewizmu obiecują sobie / ks. Lwow / unieszkodliwić i elementy demokratyczne. Był wypadek, że prawicowa część rządu Omskiego - Zachodniosyberyjskiego / handlowo-przemysłowe sfery / po nieudanym zamachu na nią przez lewicową część tegoż rządu / prawych eserów / kazała rozstrzelać spiskowców. Istniały i istnieją na terytorjum b. imperjum Rosyjskiego następujące państwa: a/ Duma Władystocka, b/ rząd Chorwata gen., c/ rząd Omski, d/ rząd Orenburski, e/ rząd Ufimski, f/ rząd Terski, g/ republika Gruzińska, h/ republika Ajzaberdziańska, i/ republika Tatarska, j/ rząd Kubański, / miejsce dyslokacji armji ochotniczej / k/ Don, l/ Krym, m/ Ukraina, n/ rząd Archangielski / obecnie rozwiązany /.

Wpływ decydujący w większości posiadają kadeci, koła przemysłowo-handlowe; za nimi dopiero idą żywioty, popierające konstytuandy. Podkreślić należy tę okoliczność, że wszystkie ugrupowania polityczne i rządy, nie wyłączając lewych eserów były i są zapewne dotychczas w mniejszym lub większym stopniu subsydjowane przez koalicję nawet do tego stopnia, że dwa ugrupowania walczyły między sobą, czerpiąc od jednego i tego samego patrona / koalicji /. Stosunek ludu rosyjskiego do całego ruchu socjalnego jest wybitnie biernym. Daje się to wytłumaczyć przyrodzonymi psychicznymi czynnikami rosjan i kolosalnym przemoczeniem wojną. Inteligencja jest wyniszczona, zanemizowana przez niesłychanie ciężkie warunki

bytu i terror, decydującego wpływu nigdzie niema. Klasa robotnicza, wskutek zamykania fabryk, powoli deklasuje się, idąc bądź to na wieś, lub wstępując do czerwonej armji. W ostatnich czasach rząd sowiecki jął czynić zamachy na kooperatywy i związki zawodowe, będące ostoją ewolucyjnego marksizmu, jak dotąd bezskutecznie. Choć przywódcy bolszewizmu starają się wpoić w masy przekonanie, że ugruntowanie władzy sowieckiej, jako jedynego wykładnika proletariatu, doprowadzi do niesłychanego wszechstronnego rozwoju, obecnie jednak Rosja powoli stacza się w przepaść ekonomicznie i finansowo. Jedynie oświata, dzięki wybitnej inteligencji i szerokiej tolerancji Łunaczarskiego, rozwija się dość dobrze. Komisarjat Polski, ekspozytura esdeków polskich, uważany jest za urząd rosyjski. Bolszewicy polscy nie uznawali do ostatka niepodległości Polski i uważali Polaków za obywateli Państwa Rosyjskiego ze wszystkimi, wypływającymi z tego konsekwencjami. W stosunku do Polski stoją na skrajnym skrzydłku bolszewickiej partji na stanowisku klasowym w przeciwieństwie np. do Lenina, wyznającego zasadę demokratyczną stanowienia narodów o sobie. Bolszewicy polscy mają wielkie wpływy w rządzie sowieckim i zajmują cały szereg wybitnych stanowisk.

19 - 28/XI - 18 r.

Dr. B. NAKONIECZNIKOW m. p.

Warszawa.

Za zgodność odpisu:

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

19
44